

ס פ ד

חומ המשורש

כולל העתקות כת"י מנאונים קדמונים מפורסמים

ה א ח ד

רבנו יהודה החסיד מבעלי התוספות על הלכות שחיטה

ו ה ש נ י

הלכות שחיטה וטריפות להרז"ה

יו"ל כמעט הראשונה מכת"י כתי עקר הספרים
האחד בפאריז, והשני באצה"ס של שכסער בניו-יורק

ובשולי הנליון הצנתי משלי הנהות ומראה מסומלת והעיות
בנמ' ופוסקים.

הרב זאב ביערנאוויץ

מירושלים עה"ק תוב"כ, כעמח"ס „רכרי זאב" ועוד

נדפס בבית הדפוס של פאסטאר פרינטינג . 14 קוק סט., ברוקלין.

כל הזכויות שמורות

ALL RIGHTS RESERVED . PRINTED IN ISRAEL.

הלכות שחיטה להרז"ה ז"ל

א.

(ת"ח צריך ללמוד ג' דברים : כתב, שחיטה ומילה וי"א קשר ש"ת וברכת חתנים וציצית ^א). הטבח צריך שיהיו לו ג' סכינין 'א' ששוחט בה, וא' שמחתך בה בשר, וא' שמחתך בה חלבים ^א). סכין של ע"ז מותר לשחוט בה ואסור לחתוך בה בשר, מותר לשחוט מקלקל הוא, ואסור לחתוך בה בשר מתקן הוא ; וגם איברי בשר גדולים הראוים לתקרובת ^א). הרי מותר לחתוך בה בשר מפני שהוא מקלקל, ופעמים שהשוחט אסור במסוכנת מפני שהוא מתקן ^א). השוחט בסכין של גוים קולף מקום השחיטה, ויש מי שאומר מדיח ^א) פסק ד"ש ז"ל, דוקא שחט אבל לכתחלה לא ישחוט, וכיון דלא איפסקא הלכתא ואיסורא דאורייתא עבדינן לחומרא וקולף בית השחיטה, דק"ל בשל תורה הלך אחר המחמיר, ע"כ. סכין ששחט בה טריפה, מדיחה אפילו בצונן או מקנחה בסמרטור קשה ודיו ^א). מנין לבדיקת סכין מה"ת מיד חכם, שנאמר ושחטתם בזה ואכלתם ^א). טבח שלא הראה סכיניו לחכם ושחט, אם נמצאת סכיניו יפה, מנדין אותו ושחיטתו כשרה, ואם לא מנדין אותו ושחיטתו פסולה, ומאבדין אותה, היינו, שלא ימכרנה אפילו לגוים ^א). סכין שיש בה פגימות הרבה תדון כמגירה, ושאיין בה אלא פגימה אחת, אוגרת פסולה, מסוכסכת כשרה ; וכמה שיעור פגימה כדי שתחגור בה הצפורן ^א). ג' מדות בסכין : אוגרת, ומסוכסכת, ועולה ויורד. אוגרת לא ישחוט, ואם שחט, שחיטתו פסולה ; מסוכסכת לא ישחוט, ואם שחט בהולכה בלבד, שחיטתו כשרה, והוא שעומדת הפגימה בראש הסכין, אבל אם עומדת באמצע, שחיטתו פסולה ; עולה ויורד מותר לשחוט לכתחלה וסכין

(1 חולין ט' ע"א.

(2 שם ח' עב, אמר רב יהודא אמר רב וכו'.

(3 שם ח' ע"א.

(4 צ"ל מותר לחתוך מפני שהוא מקלקל, וחיבת הרי ותיבת בשר נמחק.

(5 שם ח' ע"ב.

(6 שם.

(7 שם י"ז ע"ב.

(8 שם י"ח ע"א.

(9 שם י"ז ע"ב.

מחודדת שפיה אינו חלק ודומה לראש השכולת ונקרא בלשון חכמים סאסא. שחיטתו כשרה⁽¹⁰⁾. והסכין צריכה בדיקה בצפורן ובבשר ומשלש רוחותיה⁽¹¹⁾. ליבן סכין ושהט בה, שחיטתו פסולה ואע"פ שחדודה⁽¹²⁾. אין אומרים בית השחיטה מרחיב, וכן פסק הרמב"ם ז"ל דצדדין של סכין שורפין ונוקבין⁽¹³⁾. בכל שוחטין חוץ ממגל קציר והשנים והמגרה והצפורן מפני שהן חונקין, לפיכך שחיטתו פסולה, ומגל קציר שהחלקו שיניה הרי הוא כסכין, וכן שן תלושה וצפורן תלושה מותר לשהוט בהן לכתחלה⁽¹⁴⁾. השוחט במגל יד ובצור ובקנה שחיטתו כשרה, ולכתחילה לא ישחוט במגל יד לפי שגורו על צדו האחד משום צדו השני, וכן בצור ובקנה לא ישחוט לכתחלה בזמן שהיה תלוש ולכסוף הברו ולא בטלה גזרה שמא ישחוט במחובר מעיקרו, ואם שחט במחובר מעיקרו או בתלוש ולכסוף חברו ובטלו, שחיטתו פסולה⁽¹⁵⁾. מנין לשחיטה שהיא בתלוש שנאמר וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת⁽¹⁶⁾. אבל שוחטין לכתחלה בצור ובקנה ההלושין⁽¹⁷⁾. וכן ביבוכית ובקרומית של קנה והוא סימוניא דאגמא אבל קרומית של שאר קנים אין שוחטין בה לכתחלה מפני שהיא קלה ליפגם⁽¹⁸⁾.

פרק הכל שוחטין. ואפילו משומד, בד"א שבדק סכין ונותן לו⁽¹⁹⁾, פ"י, אבל אבל לא לכתחילה דלא סמכי אבדיקה דלבתר שחיטה, ד"ל משתלי ולא בדיק, מאחר דלא רגלינן בעלמא למיבדק סכין בתר שחיטה, ומהא שמעינן דלא בדקי בעלמא סכין בתר שחיטה, כי יש מחכמי הדור מי שמצריך לבדוק סכין אחר שחיטה, וגם יש מי שאומר, שאם אבדה הסכין לאחר שחיטה קודם שיבדוק אותה, אע"פ שבדקה קודם שחיטה, שחיטתו פסולה⁽²⁰⁾. ואין שורש וענף לכל הדברים הללו, ועוד נוסף ביאר בזה הענין, שוחט בסכין ונמצאת פגומה, נמצאת סכיננו יפה, מותר לאכול משהיטתה, ואם לאו, אסור

(10) ט"ב.

(11) ט"ב.

(12) ט"ב ח' ע"א, וצ"ל חדודה קודם לליבונה.

(13) צ"ל הרמב"ם.

(14) תילין ט"ו ע"ב.

(15) ט"ב.

(16) ט"ב כ"ז ע"א.

(17) ט"ב ט"ו ע"ב, ט"ו ע"ב.

(18) ט"ב ט"ו ע"ב.

(19) ט"ב ב' ע"א.

(20) הרמב"ם בפ"א מה"ש ובעל העיבור, וע' רשב"א בת"ג והרא"ש בפ"ג וביו"ד סי

לאכול משחיטתו. בד"א, במשומד אוכל נבילות לתאבון, אבל להכעיס, שחיטתו פסולה עד שיהא יש' רואהו מתחלה ועד סוף⁽²¹⁾. ומין ששחט שחיטתו זבחי מתים, ופירותיו טבלים, וינין יי"נ, וספריו ספרי קוסמין, וי"א, אף בניו ממזרים⁽²²⁾. איזה הוא מין זה המשומד לע"ז, וכן המשומד לחלל שבתות בפרהסיא, שחיטתו פסולה⁽²³⁾. חש"ו אין מוסרין להם לשחוט לכתחלה, שמא יקלקלו את שחיטתן, ואם שחטו ואחרים עומדין על גבן, שחיטתן כשרה, ואם לאו, פסולה, שמא יהו ושמא ידרסו ושמא יחלידו⁽²⁴⁾. שחיטת נכרי נבלה ומטמא ב"שא⁽²⁵⁾. וכן שחיטת כותי⁽²⁶⁾. השוחט לנכרי שחיטתו כשרה, ואפילו השב הנכרי לע"ז, שאין המחשבה הולכת אלא אחר השוחט⁽²⁷⁾. השוהט לשם הרים, לשם גבעות, לשם ימים, לשם נהרות, לשם מדברות, שחיטתו פסולה⁽²⁸⁾. שנים אוחזין בככין ושוחטין, אחד לשם א' מכל אלו, וא' לשם דבר כשר, שחיטתו פסולה⁽²⁹⁾. השוחט לשם עולה, לשם אשם תלוי, לשם שלמים, לשם פסח, לשם תודה, שחיטתו פסולה. השוחט לשם אשם ודאי, לשם הטאת, לשם בכור, לשם מעשר, לשם תמורה, שחיטתו כשרה. זה הכלל, דבר הנידר ונידב, השוחט לשמו פסול; דבר שאינו נידר ונידב, השוחט לשמו כשר; ואם היה מחויב חטאת, ואמר, לשם הטאת, שחיטתו פסולה⁽³⁰⁾. השוחט בשבת וביהכ"פ, אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה⁽³¹⁾. השוחט לחולה בשבת אסור לבריא בו ביום, גזירה שמא ירבה בשבילו⁽³²⁾. השוחט בלילה, וכן הסומא ששהט, שחיטתו כשרה, ולכתחלה לא ישחוט, ואם אבוקה כנגדו שוחט בלילה אפילו לכתחילה⁽³³⁾.

כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה, אסור לאכול משחיטתו, ואפילו הוא מוחזק ששחט לפנינו שנים ושלשה פעמים, אסור לאכול משחיטתו, אלא

(21) וכן כ' בהמאור, וכן הרא"ש כ' כשמו וכן בשם בעל העטור.

(22) צ"ל שחט.

(23) שם י"ג ע"א.

(24) שם ה' ע"א.

(25) שם ב' ע"א.

(26) שם י"ג ע"א.

(27) שם ה' ע"ב.

(28) שם ל"ח ע"ב.

(29) שם ל"ט ע"ב.

(30) שם מ' ע"א.

(31) שם מ"א ע"ב.

(32) שם י"ד ע"א.

(33) שם ט"ו ע"ב.

מה ששחט לפנינו ואנו רואים אותו מתוע"ס, ואם לא ראינוהו אלא בשחיטת הסימן האחד שחיטתו פסולה, אני אומר בשחיטת הסימן השני שהיא ודרס⁽³⁴⁾. הרי שמצא תרנגולת שחוטתה בשיק, במקום שאין לחוש לשחיטת גברי, או עיר של ישראל, או שאמר לשלוחו, צא שחוט לי, הלך ומצא שחוט שלא באשפה, חזקתו שחוט. שריב מצוין אצל שחיטה מומחין הן. ראה א' ששחט ואין ידוע אם יודע הלכות שחיטה אם לאו, אם הלך לו וא"א לבדקו, שחיטתו מותרת⁽³⁵⁾. ואם הוא מצוי ואינו מחזק, יש מי שאומר, בודקין אותו אם יודע הלכות שחיטה, שחיטתו מותרת; ואם לאו, אסורה⁽³⁶⁾.

פֶּרֶק ואלו הן הלי' שחיטה⁽³⁷⁾. שהיה דרסה חלדה הגרמה ועיקור. שהיה כיצד היה שחט ונפלה סכין והגביהה, נפלו בליים והגביהה, או השחין את הסכין, או עף, ובא הבירו ושחט, אם שהא כדי שחיטה אחרת, שחיטתו פסולה ואם לאו כשרה. זמיהו צ"ל כדי שחיטה אחרת כדי שחיטת דקה לדקה, וגסה לגסה, ובדי שחיטה דקה לעוף⁽³⁸⁾. ופסק הר"ש דהלכתא כרב, דאמר ועוף לעוף, אבל דקה לעוף לא אמרינן.

ושהיות מצטרפות זל"ו. כתב ר"ש שהיות, הפסיק שתיים ושלוש בשחיטה אחת ושהא בין שישתן כדי שיעור שלם, ע"כ. ושוהא במיעוט סמנין שחיטתו פסולה. הכוחט בסכין רעה ולא שהא, אפילו הוליך והביא כל היום כולו, שהיטתו כשרה⁽³⁹⁾.

דְרִסָּה כיצד התיו את הראש בבת אחת, כמו שעושין בסיף, וכמו שחותכין את הצנון, שחיטתו פסולה. היה שוחט בהולכה או בהבאה, והתיו את הראש בב"א, אם יש בסכין מלא צואר וחויץ לצואר מלוא ציאר, שהן שני צוארין, שחיטתו כשרה, ואם לאו, פסולה. בד"א, בזמן שהוליך ולא הביא או הביא ולא הוליך, אבל אם הוליך והביא, אפילו כל שהוא, ואפילו באיזמל, כשר⁽⁴⁰⁾. והוא שאין לו קרנים, שאם יש לו קרנים חוששין שמא ינקוב הכימנים⁽⁴¹⁾. ויש

(34) שם י"ג ע"ב.

(35) שם ח' ע"א.

(36) שם י"ב ע"א.

(37) עי' ד' ס' א' ס"א בהגהה.

(38) צ"ל פרק א' ט' ע"א.

(39) חולין ל"ב ע"א.

(40) שם.

(41) שם ל' ע"ב.

(42) שם ל"א ע"א.

מי שאומר שאין דברים הללו אלא בעוף, שצוארו דק, אבל בבהמה, אין לו לשחוט לכתחלה בכל שהוא⁽⁴³⁾. נעץ סכין בכותל ושחט בה, שחיטתו כשרה. ולא אמרו אלא כשהסכין למעלה וצואר בהמה למטה, אבל סכין למטה וצואר בהמה למעלה, חוששין שמא ידרוס. ואם הוא עוף הקל, או שהסכין חלושה, בין כך ובין כך שוחט לכתחלה⁽⁴⁴⁾. נפלה סכין ושחטה, אע"פ ששחטה כדרכה בהולכה או בהבאה, שחיטתו פסולה, שנאמר וזבחת ואכלת, מה שאתה זובח אתה אוכל ואם הפילה הוא כיון שבאה מכח אדם אע"פ שאינו בן דעת ואע"פ שלא נהבוח לחתיכה כלל, שחיטתו כשרה⁽⁴⁵⁾. וכן השוחט במוכני של יוצרים, שחיטתו כשרה⁽⁴⁶⁾. במוכני של מים, בכח דאשון, כשרה בכח שני, שחיטתו פסולה⁽⁴⁷⁾.

חלדה כיצד כגון שחט סימן אחד והחליד את הסכין תחת השני ופסקו, או שהחליד את הסכין לכתחלה, בין סימן לסימן, ופסקו, אפילו מלמעלה למטה, או שהחליד במיעוט סימניו, או תחת העור, או תחת מטלית, או תחת צמר מסובך, שחיטתו פסולה. החליד את הסכין בין סימן לסימן מה תקנתו שולף את הסכין מן הצואר על יד על יד, כדי שלא יגע בסימניו, ואח"כ נותן את הסכין למעלה ממקום החלדה או למטה הימנה ושוחט שחיטה יפה כהלכתה ולאחר שחיטה בודק במקום שהחליד בו אם נקב הושט או שפסק רוב הגרגרת שחיטתו פסולה, ואם לאו כשרה⁽⁴⁸⁾. ושט, בדיקתו מבפנים, ולא מבחוץ⁽⁴⁹⁾.

הגרמה כיצד היה שוחט את הגרגרת, והגרים בה כלפי הראש, אם פגע ונגע בחיטי שחיטתו פסולה. פגע בחיטי ולא נגע שחיטתו כשרה⁽⁵⁰⁾. כללו של דבר, משפוי כובע ולמעלה שחיטתו פסולה. פר"ש ז"ל, שייך בחיטי הויא מקצתן לצד הראש ומקצתן לצד הקנה ע"י שחטכו, דהיינו פגע ונגע, ע"כ. וכתב רבינו אפרים, וכולה בדיעבד הוא דאמרינן שייך בחיטי משהו כשרה, אבל לכתחלה צריך למשבקינהו לכולה חיטי בהרי רישא. וכתב ברש"י ז"ל הכי, והלכתא משפוי כובע ולמטה כשרה, פי', קודם שהתחיל הכובע לשפע ולעלות כשרמ, משם ואילך טריפה, והיינו שייך בחיטי, כלומר, כמ"ד שייך בחיטי כשרה, משמע דהכי הוי שיפוי כובע מחובר למעלה בראש, ואחריו חיטי מונחין עפ"י

(43) וכן כ' הרי"ף ובה"ג ורי"ח והובא בהג"א ג"כ.

(44) חולין ט"ו ע"ב וט"ז ע"ב.

(45) שם ל"א ע"א.

(46) שם ט"ו ע"ב.

(47) שם ט"ז ע"א.

(48) שם ל"ב ע"א.

(50) שם י"ח ע"א וע"ב.

הקנה אצל הכ-בע ואחריהם טבעת גדולה ושאר הטבעות⁵¹. שחט ב' שלישים והגרים שלישי, או שהגרים שלישי, ושחט ב' שלישים, כשרה; אבל שחט שלישי והגרים שלישי, ושחט שלישי או שהגרים שלישי, ושחט שלישי והגרים שלישי, ספק לנו בשחיטה ופסולה ואינו רומה לחצי קנה פגום שהוכיף עליו כל שהוא, לפי שהיה מקום שחיטה, וזה אינו מקום שחיטה⁵². ויש מן הגאונים ז"ל שהורה בכל אלו להקל. ואנו כתבנו מה שנראה לנו. כמה מקום שחיטה בקנה משיפוי כובע המטה עד כנף הריאה התחתונה שהיא העליונה, ובלבד שלא יאנוס אותה אחר למשוך ציארה, ולא שתאנוס היא את עצמה, אלא כדי שתפשוט צוארה כדרכה ותרעה⁵³.

⁵⁴ כמה מקום שחיטה בושט, מהורבץ הושט עד מקום שיש עוד ותורבץ הושט עצמו אינו מקום שחיטה, איזהו תורבץ הושט זה בית הבליעה ושיעורו כדי תפיסת יד, והוא כדי שיתפוס ארם בשתי אצבעותיו, מכאן ולמטה כל שהושט חלק הוא מקום שחיטה עד מקום שמהחיל להשעיר שהוא עומד שם קמטים הדומה לכרס: ⁵⁵ הכוחט מן העורף שחיטתו פסולה, השוחט מן הצדדין שחיטתו כשירה סכל הצואר כשר לשחיטה: ⁵⁶ עיקוד כיצד תורבץ הושט שניטל כולו מלחי וכן סימנין שנדלדלו ברובן והטון, וכתב רבינו אפרים ז"ל מסתברא ושט דנקובתו במשהו עיקורו נמי במשהו, קנה דפסיקתו ברובו עיקורו נמי ברובו. ⁵⁷ שמוטה כשרה לפי שא"א לשמוטה שתעשה שחיטה ובידוע שלאחר שחיטה נשמטה סימנין, בד"א שלא תפס בסימנין אבל תפס בסימנין פסולה אפשר לשמוטה שתעשה שחיטה: ⁵⁸ השוחט תרנגול יהי כובש דגליו בארץ או יגביהם מעל הקרקע כדי שלא יפשוט רגליו וינעוץ ציפדניו בקרקע ויעקוד הסימנים, ורוב העיקוד מצוי בעוף באיל ובעז שאין לו קרנים ובגרגרת יותר מן הושט. ⁵⁹ שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת שחיטתו כשרה, נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט שחיטתו פסולה, יחט את הושט ונמצאת גרגרת שמוטה ואין יודע אם קודם שחיטה נשמטה או אחר שחיטה זה היה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה

51) שם י"ט ע"א.

52) שם.

53) שם ב"ה ע"א.

54) שם ב"ג ע"ב.

55) שם י"ט ע"ב.

56) שם כ"ד ע"א.

57) צ"ל שמוטה ושחטה.

58) שבת קכ"ח.

59) חולין י' ע"א כ"ח ע"א.

60) פריק השוחט, א' בעוף ושנים בבהמה שחיטתו כשרה ורובו של כל אחד ואחד כמוהו, וכתם רבינו אפרים ז"ל והאי רוב דאמרו בגמ' רוב הנראה לעינים, וכן הלכה: חצי א' בעוף ואפילו שני חצאין של שני סימנין בעוף וא' וחצי בבהמה שחיטתו פסולה, שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך מלמד שנצטוו משה על הוי"ט ועל הקנה ועל רוב א' בעוף ועל רוב שנים בבהמה, ולכתהלה צריך שישחוט את הכל, וצריך שישחוט את הורדין או שינקבם אפילו בקוץ בשעת שחיטה, ולא אמרו אלא בעוף הואיל וצולוהו כולו כאחת אבל בהמה הואיל ומתנחה אבר אבר לא צריך; 61) השוחט ופגע בגרעינה שיש בושט מגביה הסכין ושוחט לאלתר למעלה מן הגרעינה או למטה ממנה שחיטתה כשרה: 62) הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו כשר בין ששחט במקום נקב בין ששחט ופגע בו נקב, ואם היה רוב קנה פגום טרפה. 63) שחט גוי מתחלת מקצת שחיטה בושט פסולה במשהו, בקנה כשרה עד חציו וחציו בכלל, בד"א ששחט גוי וגמרה ישראל אבל שחט ישראל וגמרה גוי בין בושט בין בקנה פסולה במשהו; 64) עוף שהיה צוארו ממוטמס בדמי חבורה ואין ידוע אם נקבו סימנין או נפסקו בודק בתחלה את הקנה ושחטו ולאחר שחיטה הופך את הוי"ט ובודקו ואם נמצא בו נקב או קורא רם שחיטתו פסולה ואם לאו שחיטתו כשרה, וכל כך למה לפי שהוי"ט נקובתו במשהו והגרגרת נקובתה ברובה, לפיכך בודק תחלה במקום חתך, והקנה יש לו בדיקה אפילו מבחוץ, ושט אין לו בדיקה מבהוץ אלא מבפנים מפני ששני עורות יש לו לוי"ט חיצון אדום ופנימי לבן קורט דם הבא מחמת הרם ניכר בפנימי ואינו ניכר בחיצון לפיכך ממתין לו עד לאחר שחיטה והופכו ובודקו: 65) שנים אחזין בסכין ושוחטין אפילו א' למעלה וא' למטה שחיטתן כשרה: 66) השוחט בשנים או בשלשה מקומות והיא שחיטה העשויה במסרק וכן שחיטה העשויה כקולמוס כשרה: 67) הטבח צריך שיבדוק בסמינין לאחר שחיטה אם נשחטו כהלכה ואם לא בדק נבילה היא ומטמאה במשא לפי שבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה,

 60) שם כ"ז ע"א.

61) חולין י"ח ע"ב בשם מר בר רב אשי.

62) שם י"ט ע"ב.

63) שם.

64) שם כ"ח ע"א.

65) שם מ' ע"א.

66) שם ל' ע"א וי"ט ע"ב.

67) שם ס' ע"א.

נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה. (ט) השוחט בסכין בדוקה ולאחר שחיטה נמצאת פגומה אם שבר בה עצמות אחר שחיטה כשרה ואם לאו פסולה, שחט מאה בהמות ולבסוף נמצאת הסכין פגומה כולן טריפות והוא שלא שבר בה עצמות חוששין שמא בעור נפגמה, לפיכך השוחט בהמות הרבה יבדוק בין כל אחת ואחת כדי שלא יבא לידי הספק הזה: (ט) השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דב כשרים: (ט) השוחט את המסוכנת עד שתפרכס ביד או ברגל או שתקשקש בזנבה, אחת בהמה דקה ואחת בהמה גסה, בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש, היתה פשוטה ולא כפפה כשרה, בד"א ביד אבל ברגל בין שכפפה ולא פשטה בין שפשטה ולא כפפה כשרה, ועוף אם לא רפרף אלא בגופו ולא כשכש אלא בזנבו הרי זה פירכוס, בד"א שהיתה בחזקת מסוכנת אבל היתה בחזקת בריאה אפילו אין בה מכל הסימנין הללו כשרה, איזו היא מסוכנת כל שמעמידן אותה ואינה עומדת ואפילו איכלת קורות, חיה גסה הרי היא כבהמה דקה לפירכוס, ופירכוס שאמרו בסוף שחיטה: (ט) אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות ולא לתוך הכלים, אבל שוחט הוא לתוך עוגל של מים עכורים, ואם צלילים לא ישחוט מפני שנראה שוחט לבבואה, (ט) שוחטין בין בראש הגג בין בראש הספינה וע"ג הכלים, היה מהלך בספינה ואין לו מקום לשחוט בספינה מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט ודם שותת ויורד על דופני הספינה, (ט) אין שוחטין לגומא כל עיקר והרוצה לנקר חצירו כיצד יעשה עושה מקום חוץ לגומא ושוחט ודם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה כן כדי שלא יחקה את המינין משום שנאמר ובחוקותיהם לא תלכו ואם עשה כן צריך בדיקה אחריו:

פרק כיסוי הדם. (ט) נוהג בחיה ובעוף במזומן ובשאינו מזומן, ונוהג בכוי מפני שהוא טפק, (ט) ואין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין דמו, (ט) השוחט ונמצא טרפה השוחט לע"ז השוחט חולין בפנים וקדשים בחוץ וחיה ועוף פטור מלכסות, לפיכך צריך אדם לבדוק הסימנין קודם כיסוי שמא אינה שחוטה כהלכתה ואינה טעונה כיסוי דק"ל כר"ש דשחיטה שאינה רואיה לאכילה לא שמה שחיטה, וחיה שנשחטה אין מכסין את דמה ער לאחר בדיקת הריאה כד' שמעון דאמר השוחט ונמצאת טרפה בבני מעיים פטור מלכסות

(68) שם י' ע"א.

(69) שם ל"ג ע"א.

(70) שם ל"ז ע"א.

(71) שם מ"א ע"א.

(72) שם פ"ג ע"א.

וכן כ' הר' אלפסי ז"ל. (" השוחט לחולה בשבת פטור מלכסות ולמוצאי שבת אם נמצא רישומו בשל דם ניכר חייב לכסות. (" השוחט וצדיך לדם חייב לכסות. כיצד עושה או נזחרו או עוקרו, " חש"ו ששחטו ואחרים רואין אותן חייבין לכסות בינם לבין עצמן פטורין מלכסות. (" שחט מאה חיות במקום אחד כיסוי א' לכולן. שפך וכיסה מה ששפך יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו. ד"א ושפך וכיסה מי ששפך יכסה. מנין שאם שחט ולא כיסה וראהו אחר שחייב לכסות ת"ל ואומר לבני ישראל מצוה זו על כל בני ישראל ומעשה באחד ששחט ובא חבירו וכיסהו וחייבוהו חכמים ליתן יוד זהובים שכר ברכה (" כסוה ונתגלה פטור מלכסות. כיסהו הרוח חייב לכסות. בד"א שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות. (" השוחט ונבלע דם בקרקע אם רישומו ניכר חייב לכסות ואם לאו פטור. (" דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות. נתערב בין רואין אותו כאלו הוא מים. נתערב בדם בהמה או בדם חיה רואין אותו כאילו הוא מים. (" דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות בין שיש שם דם אחר בין שאין שם דם אחר. (" השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר. (" במה מכסין ובמה אין מכסין מכוון דק ובחול דק כל שאין היוצר צריך לכתשו. מכסין בסיד ובחרסית ובלבנה ובמגופה שכתשו. אין מכסין לא בזבל גס ולא בחול הגס ולא בלבנה ומגופה שלא כתשו ולא בשחיקת מיני מתכת חוץ משחיקת זהב. ולא בסובין ולא במודסן ולא יכפה עליו את הכלי. אין מכסין אלא ברבר שזורעין בו ומצמיח. מכאן למדנו שאין לסמוך על הכלל ששנינו במשנתנו דבר המגדל צמחין מכסין בו דבר שאינו מגדל צמחים אין מכסין בו שיש דברים שמגדל צמחים ואין זורעים בהם כגון חררים במדבר ארץ מלחה לא תשב ואיזו היא ששנויה בחיצונה היה מהלך במדבר ואין לו עפר לכסות שוחק דיגרי זהב ומכסה שכן מצינו באפר שקרוי עפר שנאמר ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת. וכן מצינו בשחיקת זהב שנקרא עפר שנאמר מקום ספיר אבניה ועפרות זהב לו. סליקו להו הלי שחיטה בסיד :

- (73) שם פ"ד ע"ב.
 (74) שם פ"ו ע"א.
 (75) שם פ"ו ע"ב.
 (76) שם פ"ו ע"א.
 (77) שם.
 (78) שם.
 (80) שם ע"ב.
 (81) שם פ"ג ע"ב ביצה ד' ע"ב.
 (82) שם פ"ח ע"א.

הלכות טריפות להרז"ה ז"ל

י"א איזהו ת"ח זהו הרואה טרפה לעצמו. כל מי שקרא ושנה ושמש ת"ח ורואה טרפה לעצמו עהכ"א יגיע כפיך כי תאכל אוט"ל אשריך בעה"ז וטוב לך לעולם הבא: י"ב ואלו טרפיות בבהמה, א' נקובת הושט, ב' פסוקת הגרגרת, ג' ניקב קרום של מוח, ד' ניקב הלב לבית חללו, ה' נשברה השדרה ונפסק החוט שלה, ו' ניטלה הכבד ולא נשתיר ממנה כזית, ז' הריאה שניקבה, ח' או שחסרה, ט' ניקבה הקבה, י' ניקבה המרה, י"א ניקבו הדקין, י"ב הכרס הפנימית שנקבה, י"ג, או שנקרע רוב ההיצונה, י"ד, המסס, ט"ו, ובית הכוסות שניקבו לחוץ, י"ו, נפלה מן הגג, י"ז, נשתברו רוב צלעותיה, י"ח, דרוסת הזאב, י"ט, נחתכו רגליה מן האדכובה ולמעלה, כ' חסרון בשדרה, כ"א, ובגולגולת, כ"ב, הגלודה, כ"ג, חרותה, כ"ד, קולית של ירך שניטל ממקומו, כ"ה, לקתה בכליאה אחת, כ"ו, ניטל הטחול, כ"ז, סימנין שנדלדלו ברובן, כ"ח, נעקרה צלע וחצי חוליא, כ"ט, הגולגולת שנחבסה, ל' בשר החופה את רוב הכרס שנקרע ברובה, נמצאת אתה אומר מינין הטרפיות כולם שלשים, וכשתחשוב אחת עשרה נקובות שבהן לפי ששיעורן שוה במשהו וכן תחשוב שני הפסוקות שהן הגרגרת וחוט השדרה לאחת ששיעורן בשתייהן שוה ברוב וכן תחשוב חסרון בשדרה ובגולגולת לאחת לפי ששתייהן חסרון ברוב בנין הגוף, נשאר בידך י"ח טריפות שנאמרו למשה בסיני, י"ט נקובת הושט, שני עורות יש לו לושט חיצון אדום ופנימי לבן, ניקב זה בלא זה וזה בלא זה כשר, ניקבו שניהם אפילו זה שלא כנגד זה או שנשתנו שניהם להיות חיצון לבן והפנימי אדום טרפה והטעם דהוה כנקבו שניהם כיון שנשתנו שניהם, אבל אם היו שניהם לבנים או שניהם אדומים כשרה כיון שלא נמצא השינוי אלא באחד מהם כשרה דהוה כניקב זה בלא זה: י"ט קרום שעלה מחמת מכה בושט אינו קרום, י"ט ושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים, י"ט ישב לה קוץ בושט חישישין שמא הבריאה כל' יצא לחוץ ולא אמרו אלא ישב שהוא נעוץ שם אבל נמצא שם אין חוישישין לו וכשרה: י"ט תרבץ הושט שניקב במשהו כדיון כל הושט, איזהו תרבץ הושט כל שחתכו ואינו כוץ אלא עומד במקומו ויש לו זה בית הבליעה

(83) שם מ"ד ע"ב.

(84) שם מ"ב ע"א.

(85) שם מ"ג ע"א.

(86) שם.

(87) שם.

(88) שם ע"ב.

(89) שם.

והוא פחות משעורה ויותר מחטה: ⁹⁰) אם נתפרק רובו מלחי או נתדלדל טרפה ואם נתקפל כשרה, ויש מי שאומר אם נתקפל או נתדלדל טרפה, אם נתפרק כשרה: ⁹¹) פסוקת הגרגרת, וכמה ברוב חללה, ניקבה כנפה מצטרפין לרובה, ולא אמרו אלא נקבים שאין בהם חסרון אבל נקבים שיש בהם חסרון מצטרפין. לכאיסר, נפתחה כמין דלת אם כדי שיכנס איסר לרחבו טרפה, נסדקה לארכה אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה, אם לא נשתייר בה כלום טריפה. ⁹²) וכ' רבינו אפרים ז"ל והוא שנשתייר רוב הקיפו שלם אבל אם לא נשתייר אע"פ שאין ברחבו של ניקב כאיסר טרפה, ועוף שהקנה שלו דק ואין ברחבו איסר וניקב נקב מפולש טרפה עד שישתייר רובו שלם דהיינו רוב הקפו תדע דקאמר אפילו בבהמה ואפילו בפסוקה דעלמא בעינן רוב שלם, ניקב למטה מן החזה נדון כריאה במשהו: ⁹³) ניקב קרום של מוח, אם ניקב קרום תחתון טרפה וסימנך כיס של מוח אבל קרום עליון כשרה וכנגדו בביצים ניכר, מוח וכל מה שבקדרה נדון כמוח במשהו, התחיל לימשך נדון כחוט השדרה ברובו, מהיכן מתחיל לימשך כמין שני פולין יש בקדירה ומונחין ע"פ הקדירה מן הפולין ולפנים כלפנים מן הפולין ולחוץ כלחוץ ופולין עצמן כלפנים: ⁹⁴) ניקב הלב לבית חללו א' לבית חלל גדול וא' לבית חלל קטן טרפה, ⁹⁵) קנה הלב, והוא חלב שע"ג דופנו, הריאה נקיבתו במשהו, ⁹⁶) ג' קנים הן, א' פורש לריאה, וא' פורש לכבד וא' פורש ללב וכולן נקיבתן במשהו, ⁹⁷) נשברה השדרה ונפסק החוט שלה, טרפה, וכמה ברוב עורו, ומוח זה לא מעלה ולא מוריד, הומרך או נסמסמס פסול, איזו המרכה כל שנשפך כקיתון המססה כל שמעמידו ואינו יכול לעמוד ואפילו מפני כובדו, נתמוזמו והורק המוח המתנדנד כשר, ועד היכן חוט השדרה עד בין הפרשות, פרשה שניה תדון כחוט השדרה, פרשה שלישית תדון כבשר, וחוט השדרה בעוף עד למטה מאגפיים, ⁹⁸) ניטלה הכבד ולא נשתייר ממנה כזית, צריך שישתייר ממנה כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה והוא מקום שתלויה בו וכזית שאמרו לא מתלקט ולא כרצועה ולא מרודד, ⁹⁹) התליע הכבד זה היה מעשה ועלו עליה בני עסיא ג' רגלים ליבנה וברגל שלישי התירוח

90) שם מ"ד ע"א.

91) שם מ"ד ע"ב.

92) שם מ"ה ע"א.

93) שם ע"ב.

94) שם.

95) שם.

96) שם.

97) שם מ"ו ע"א.

להם, הכבד שנתדלדלה ומעורה בטדפשין כשרה ומחט שנמצאת בחיתוך הכבד או בסמפון הכבד נכתבה עם נקובת המרה:

98) פרק ריאה שניקבה או שהסדה, קרום עליון וקרום תחתון יש להריאה ניקב זה בלא זה כשרה עד שנקבו זה וזה, ריאה שנתקלפה כתמרה אדומה כשרה לפי שקרום תחתון מגין, 99) ריאה שמשמעת קול כאלו הוא יוצא ממנה והיא בלשון חכמים ריאה דאוושא אם אין אנו יודעים מקום ההוא בודקין אותה במים לא בחמין מפני שכובשין אותה אולי צ"ל שמכווצין אותה ולא בקרים מפני שמקרעין אותה אלא בפושדים, מושיבין אותה כולה בהם ונופחין אותה אם מבקבת טרפה ואם לא כשרה מפני שקרום התחתון ניקב ולא העליון וכל א' וא' מהם מגין: 100) ריאה שהאדימה בין בכולה בין במקצתה כשרה, ואם נראית בצעמה ככבד כשרה, כבשר טרפה וסימנך ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, כ' רבינו אפרים ז"ל ומסתברא בין בכולה בין במקצתה טרפה, ולא דמיא לר' נתן דהא דרבא בשהאדימה מחמת מכה דהא רבינא מקשי ליה מחובל בשרצים בשבת אלמא דרבא גופיה בחובל הוא דקאמר ורד' נתן בשהאדימה מחמת דם דהקת' עלה מעשה באשה אחת וכו' וקת' שהוא אדום ביותר ש"מ מדר' נתן כשרה וכן הלכתא, 101) ריאה שיבשה מקצתה אם נפרכת בצפורן טרפה, ואם לאו כשרה מפני שחוזרת לבריאותה, 102) ריאה שמושיבין אותה והיא יושבת מאיליה על מכונה וכשמגביהין אותה היא נופלת חתיכות חתיכות טרפה, 103) ריאה שישבה כמין קליפות קליפות שחורות שחורות גוונים גוונים כשרה ובלבד מן הגוונים הכשרין בריאה, 104) אין מקיפין בבועות שבריאה שאם נמצאת אחת מהן נקובה ואין ידוע אם קודם שחיטה או אחר שחיטה ניקבה אין אומרים ננקוב את השנית ונראה אם דומות זל"ז בנקובתן ונכשירנה אלא אע"פ שדומות זל"ז טרפה, אבל מקיפין בריאה עצמהאפילו מערוגה לערוגה ומבהמה לבהמה מדקה לדקה ומגסה לגסה, פר"ש ז"ל מאונא לאונא ומאומה לאומה בבהמה עצמה אבל לא מדקה לגסה, ומגסה לדקה, וכן מקיפין בקנה אפילו מחוליא לחוליא ומבן חוליא לבן חוליא: 105) שתי בועות הסמוכות זל"ז בריאה אין להן בדיקה וטרפה.

98) שם.

99) שם ע"ב.

100) שם מ"ו ע"ב.

101) שם.

102) שם נ"ג ע"ב.

103) שם מ"ח ע"א.

104) שם נ' ע"א.

105) שם מ"ו ע"א.

אם היא אחת ודומה לשתים מביאין קוץ וקורעין אותה אם שופכות זל"ז בועה אחת היא וכשרה, ואם לא שתיים הן ונסרכו זל"ז וטרפה: ⁽¹¹²⁾ שתי אונות של ריאה הסמוכות זל"ז אין להן בדיקה וטרפה, ולא אמרו אלא שלא כסדרן אבל כסדרן דרך רביצתה היא וכשרה. ⁽¹¹³⁾ חמש אונות יש לריאה והם כנפי ריאה כשנופחה ופניה כלפי האיש ג' מימין, וב' משמאל, אם חסרו או הוחלפו טרפה, אם הותירו כשרה, והוא שעומדת היתירה בשורת האונות או בין הערוגות של ריאה מלפניה אבל מגבה אפילו כעלה של הדס טרפה, ויתרת זו שבינתיים ומלפניה נקראת עינוניתא של ורד ואם אין לה עינוניתא כלל כשרה, ואם נמצא תרי עינוני דודא טרפה, הר"ש: ⁽¹¹⁴⁾ ריאה שדומה לבקעת במעשה הקשה או שאין לה חיתוך האונות טרפה, דומה לכוחל כשרה, דומה לדין טרפה, ירוקה, אם ככרתן כשרה, ואם כמין כרכום כמין כשות כמין ביצה טרפה, ⁽¹¹⁵⁾ אוטם בריאה קורעין אותו בסכין אם נמצא שם מוגלא מחמת מוגלא הוא וכשרה ואם לאו מניחין עליה כנף או קש או רוק ונופחין אותה אם מבצבצת כשרה ואם לאו טרפה, ⁽¹¹⁶⁾ קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום, ⁽¹¹⁷⁾ ריאה שנשפכה כקיתון כשרה, ובלבד שיהו סימפונותיה קיימין, כיצד בורקין אותה מביאין קערה של קוניא ושופכין אותה בתוכה אם נמצאו שם כמין קנוקות לבנות טרפה, ואם לאו כשרה, ⁽¹¹⁸⁾ ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים אפילו מחזקת רביעית לוג כשרה: ⁽¹¹⁹⁾ שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה, ולא אמרו אלא בריאה הואיל וחיי ריאה תלוין בקנה אבל בבני מעיים אם נקבו קודם שחיתת הושט אע"פ ששחט את הקנה טרפה, ⁽¹²⁰⁾ ריאה הסמוכה לדופן בין שהעלתה צמחין בין שלא העלתה צמחין חוששין לה, כיצד בורקין אותה מביאין סכין שפיה דק ומפרקין אותה מן הדופן אם יש מכה בדופן תולין בדופן וכשרה ואם לאו מחמת ריאה הוא ואע"פ שאינה מוציאה רוח טרפה, בד"א שלא במקום רביצתה אבל במקום רביצתה והוא מקום חיתוך האונות כשרה, (פ) ומכאן קבלה בירינו שאם סמוכה הריאה מבפנים לשמנונית הלב או לשמנונית החזה או לטרפש כבד בין באונות בין באומות טרפה, וכן עינונית הורד הסמוכה לכל מקום טרפה; ⁽¹²¹⁾ ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה והוא שלא ניקבה דופן כנגדה, והוא שמסובכת בבשר, ולא אמרו אלא במקום חיתוך האונות אבל שלא במקום חיתוך האונות טרפה, ⁽¹²²⁾ ריאה שעלתה צמחים אפילו כבדים ואפילו כסלעים ואפילו מלאים מוגלא או מים זכים כשרה, ובין שהסדיחו ובין שלא הסדיחו הכל כשר בריאה, ⁽¹²³⁾ יש כשר בריאה ופסול בכליאה, פסול בריאה

(106) שם.

(107) שם ע"ב.

(110) שם.

(108) שם מ"ז ע"ב מ"ח ע"א.

(109) שם מ"ז ע"ב.

(111) שם ל"ב ע"ב.

(112) שם מ"ח ע"א.

(113) שם מ"ח ע"א.

(114) שם מ"ח ע"א.

וכשר בכוליא פסול בזה ובזה, כשר בזה ובזה, כשר בריאה ופסול בכוליא מוגלא פסול בריאה וכשר בכוליא נקב. פסול בזה ובזה לקותא כשר בזה ובזה מים זכים, ולא אמרו מים זכים כשרים בכוליא אלא בצלולין אבל בעכורין טרפה בכוליא. ואם הסדיחו אפילו צלולין טרפה בכוליא.⁽¹¹⁵⁾ מחט שנמצאת בריאה כשרה, והוא שבאה לפנינו כשהיא שלמה ועלתה בנפיחה בידוע שדרך סימפונות ירדה לה המחט וחסרון מבפנים אינה חסרון. אבל אם נמצאת בחתיכה מחתיכות הריאה טרפה הוששין לה שמא ניקבה. וסמפון של ריאה שניקב לחבירו טריפה אין הבירו מגין עליו.⁽¹¹⁶⁾ ניקבה הריאה במקום שיד הטבח ממשמשת בו תולין ביד הטבח וכשרה וכן תולין בזבאב שאם בא ונטל את בני מעיה והחזירן כשהן מנוקבין כשרה ואין הוששין שמא במקום נקב נקב שמכיון שנשחטה הבהמה בחזקת היתר עומדת עד שידוע לך במה נטרפה:⁽¹¹⁷⁾ תולעים שיוצאים מן הריאה לאחר שהיטה פירשו וכשרה.⁽¹¹⁸⁾ פרק ניקבה הקיבה, חלב טהור סותם, חלב טמא אינו סותם ושעל גבי הקבה שעל הקשת טמא ואינו סותם שעל היתר לבני א"י טהור וסותם לבני בכל טמא ואינו סותם לפי שנהגו בו איכוד. כתב הר"ש ולדידן תרווייהו אסור ובתר בני כבל גררינן משום דאנן נמי בני גולה אנן וכלישנא קמא ולחזמרא וכל היכא דאיכא תרי לישנא בתלמוד אי מידי דאורייתא הוא זיל לחומרא ובדרבנן זיל בתר בתרא: חלב העשוי ככובע אינו סותם והוא חטים של לחלולית וטרפ"ט חלב, חלב טהור בחיה שכנגדו טמא בבהמה אינו סותם: ניקבה המרה.⁽¹¹⁹⁾ מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה, אם ניקבה הכבד כנגד

המרה הנקובה טרפה.⁽¹²⁰⁾ ומחט שנמצאת בחתיכה מן הכבד אם חודה כלפי חוץ הוששין שמא ניקבה במקום שעושה אותה טריפה: (כ) ואם חררה כלפי פנים דרך סמפונות ירדה וכשרה, ולא אמרו שלא במחט גסה אבל במחט דקה בין כך ובין כך הוששין שמא נקבה וטרפה, ומחט שנמצאת בסמפון הגדול של כבד כשרה כידוע שדרך סמפון ירדה, וגוענה שנמצאת במרה דרך סמפון ירדה וכשרה, ואעפ"י שאינה יוצאת משם אין הוששין לה לפי שנשתברה שם ולא אמרו לא, בגרעינה של תמרה, אבל בגרעינה של זית הוששין שמא ניקבה וטרפה.

ניקבו הדקין (כא) מקיפין בבני מעים לידע אם ניקבו קודם שחיטה או אחר שחיטה. בני מעים שניקבו וליחה סותמתן טרפה, כשם שאמרו חיי ריאה תלויים בקנה כך חיי בני מעים תלויין בושט, ואם ניקבו לאחר שטהט הושט כשרה, שני בני מעים שיוצאין מן הבהמה כאחת טרפה, וכנגדן בעוף כשרה, בר"א שיוצאין משני מקומות אבל יוצאים ממקום אחר וכלין עד כאצבע כשרה, והוא שחוזרים ומתערבין אבל אין חוזרים ומתערבים הרי הוא יתר וכל יתר כנטול דמי וטרפה, ושני בני מעים הנקראים

צ"ל ואם חודה.

שם נ' ע"א.

(118) שם.

(119) שם מ"ג ע"א.

(120) שם מ"ח ע"ב.

(115) שם ע"ב.

(116) שם מ"ט ע"א.

(117) שם.

סניא דיבי שיוצאי' מן הבהמה כאחת טרפה, ואם שופכין זה לזה כשרה, ופי' סניא דיבי מאוס זאב והוא המעי העור ושפופרת היוצאה מבית הכוסות להובילא, והוה המסס דרך ברייתה הוא וכשרה, אבל מבית הכוסות לכרס טרפה, כל יתר כנטול דמי, ומעי הנקרא הדורא דכנתא אם ניקב להכירו חבירו מגין עליו וכשרה, מה שאין כן בסמפונות של ריאה שאין אומדין בטרפות זו דומה לזו שהוי חותנה מכאן ומתה הותכה מכאן וחיתה הלחולת שניקבה כשרה הואיל וירכים מעמידות אותה, וכמה כל מקום הרבק, ואפי' ניטל כלה, והוא שנשתייר בו כדי תפיסה והוא (כב) כאצבע, ואפי' בשור הגדול דיו בכך.

הכרס הפנימי שניקבה והוא (כג) המפרטת מקום שהטבחים (כד) פורטים בו ובכלל זה סניא דיבא, ואצטומכא של הכרס ומן המצד ולמטה ומקום שאין בו מילת, ומקום שנשתייר מן הכרס כלפי הוץ, והוא כלפי הדקין נקראת חיצונה, כתב רבי אפרים ז"ל דהילכתא כר' יוסי ב"ר חנינא דאמר כל הכרס כלו נקרא כרס הפנימי ואם ניקב במשהו טרפה, ואיזהו כרס החיצונה בשד החופה את רוב הכרס, ואם (כה) נקרא ברובו טרפה, דהא רב אשי כותיה ס"ל.

או שנקרע רוב החיצונה (כו) בגלידה טפח ובקטנה רובה ולא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש, שלא כל שנקרע טפח ולא הגיע לרובה זו היא (כז) גלודה, ואם נקרע רובה ולא הגיע לטפח זו היא קטנה, נקדרה ביותר מכסלע טרפה שאם תמתח תעמד על טפח, וכמה יתר מכסלע כדי שיעומדות שם שלש גרעיניו בקליפתו בדוחק ובלא קליפתו בריוח.

המטס ובית הכוסות שניקבו לחוץ, מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה, ואין חוששין שיהא ניקבה לצד השני לפי שהאוכלין והמשקין דוחקין אותה בין שחודה כלפי פנים בין שחודה כלפי חוץ, ואם ניקבה משני צדדין טרפה, נמצא עליה קורט דם בידוע שהיא קודם שחיטה וטרפה, לא נמצא עליה קורט זם בידוע שהיא לאחד שחיטה וכשרה, ואעפ"י שבשאר נקבות אין הולכין אחר קורט דם כיון שיש מחט הולכין אחר קורט דם שאלמלא ניקבה קודם שחיטה היה הדם נסרך עליה.

נפלה מן הגלגל והוא שראינה שנפלה, אבל הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משוט ריסוק אברים מפני שמשמרת ועצמה וקופצת. *

בהמה שגוררת רגליה אחרונים אין חוששים משום ריסוק איברים ואני

אין חולי הוא שנקרא שגרונא, * זכרים המנגחים זא"ז אין חוששים אע"פ שהם דואגים וכואבים מחמת חמימותם הם כואבים, ואם נפלו לארץ חוששין, * אלים שהגנבים משליכין אותן אין חוששים משום רי"א שעל מתניהם הם משליכין אותם כדי שירוצו לפניהם, ואם החזירים מחמת יראה חוששין, מחמת תשובה אין חוששין לפי שתשובה גמורה עשה, * בית הרחם אין חוששין, בית המטבחיים אין חוששין ואע"פ שנשמע בנפילתו קול גניחתו לפי שצפרנו נועץ בקרקע עד שמגיע לארץ, הכה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה או על זנבה והלכה לה כלפי ראשה אפילו כנגד כל השדרה אין חוששין משום ריסוק איברים, ואם נשלם

(ג) שם גיא צ"א.	(כה) נקרע כצ"ס.	(כב) כאצבע כצ"ס.
(ג) שם.	(כז) בגדולה כצ"ס.	(כג) המפרעת כצ"ס.
(ד) שם.	(כז) גדולה כצ"ס.	(כד) פורעין כצ"ס, והוא
(ה) שם.		בחולין נ' ע"ב.

המקל על חצי גבה או שהכה בהפסק כלו' לרוחב הגב חוששין, ואם יש במקל קשרים בין כך ובין כך חוששין. (8) עמדה אינה צריכה לשהות מעליה אבל צריכה בדיקה, הלכה אפילו בדיקה אינה צריכה, נעדה לעמוד אע"פ שלא עמדה, עקרה רגל להלך אע"פ שלא הלכה: (9) נפולה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל החלל כולו חוץ מן הסימנים (והם) קנה ושט אינה צריכה בדיקה (בהם) עומדת: (10) נשתברו רוב צלעותיה, אלו הן רוב צלעות שש מכאן ושש מכאן או אחת עשרה מכאן ואחת מכאן, והוא שנשתברו מחציין כלפי שרדה ובצלעות שיש לפי שקשין אצל נפולה, אין חבט בלא מכה לדיסוק איברים בפחות מעשרה, וכשמודדין עשרה טפחים מודדין מכרס הבהמה עד לארץ בזמן שנפלה כשהיא בהן מוח, ובין שנעקרו עלי בלא מכתש והוא צלע בלא חוליא בין שנשברו שיעורן ברוב שני צדדין, (11) דרוסת הזאב בדקה, ודרוסת הארי בגסה ודרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הנץ בעוף הגס, הפיל ונמיה אין להם דריסה אלא בגדיים וטלאים, ונץ יש לו דריסה בעוף הדק אפילו בגדול ממנו אבל לא בגדיים וטלאים, שאר עופות טמאים יש להם דריסה בשכמותן אבל לא בגדול ממנו, ואין דריסה לכלב כל עיקר, דריסת שועל ברקה אסורה, אין דריסה לא ברגל ולא בשן אלא ביד ובצפורן, ואין דריסה שלא מדעת ואין דריסה אלא מחיים אע"פ שנעץ צפורניו מחיים ומדעת אם מת הדורס או שנקצו ידיו קודם שישלפם אין לו דריסה שאין ארס הרדיסה יוצא אלא בסוף, כל שאמרו אין להם דריסה אם נקבר לחלל צריכה בדיקה לידע אם נקבה במקום שעושה אותה טרפה: חוששין לספק דרסה, ואם ארץ שנכנס לזין השוורים ונמצאת צפורן בגב אחד מהן חוששין שמא ארץ דרוסו, ואין אומרים שמא בכותל נתחכך אבל ספק נכנס ספק לא נכנס אני אומר לא נכנס, ספק כלב ספק חתול אני אומר כלב, נכנס וישב ביניהם הוא שותק והם שותקין אני אומר שלום עשו ביניהם, קטע ראשו של אחד מהם אני אומר שככה חמתו, הוא צווח והם מקרקרין אני אומר דעדה אחותם שם, הוא שותק והם מקרקרים זו היא ספק דרוסה וחוששין לו, (12) עוף שנכנס לבין הקנים יוצא כשהוא צווארו מתבוסס בדם תולין בכלב להקל, ואין תולין בחתול להחמיר, (13) דרוסה שאמרו צריך שיאדים הבשר כנגד החלל, נתמסמם הבשר דואין אותו כאלו אינו איזהו נסמסמם כל כל שהרופא גוררו והעמידו על בשר חי, בקוץ עד שתנקב לחלל, בדרוסה משיאדים הבשר, ובסימנין משיאדימו סימנין עצמן, וסימנין דריסתן במשהו א' ושט וא' קנה, ושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים, דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל החלל כולו מקרקרו של מוח ועד הירך.

(10) שם נ"ג ע"ב.

(11) שם.

(8) שם נ"ב ע"א.

(9) שם נ"ב ע"ב.

(6) שם ע"ב.

(7) שם.

פרק סימן בסגר ושב שמעתתא

(י) בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה טריפה, מן הארכובה ולמטה כשרה, פר"ש ז"ל רגליה האחרונים, וכן שניטל צומת הגידין, למטה למטה מן הארכובה למעלה למעלה מן הארכובה, ורכובה עצמה כנגד בגמל ניכר, אלו הן צומת הגידין אלו שעל הערקום מקום שהטבחין פורעין בו להפשיט, ועד כמה ממקום שצומתין עד מקום שמתפשטין והוא כשיעור ארבע אצבעות בשור הגדול, ופסק הר"ש ז"ל וכלישנא דרב עבדינן לחומרא, ולמעלה מן הארכובה התחתונה שקורין ג'ול כל מקום שיחתוך טרפה, וכן שניטל צומת הגידין בלא רכובה דלא חזינן דהדר בו רב, ולקמן פסיק ליה הלכתא, הרי אפילו בנשבר העצם כ"ש בנחתך גלמרי, בדקה בולטין צומת, בלועין אינו צומת, קשין צומת רכין אינו צומת גדולים צומת קטנים אינו צומת, לבנים צומת, אינם לבנים אע"פ שהם זכים אינו צומת, בבהמה ג' חוטין הם א' גדול וב' קטנים, נפסק הגדול הרי נשתייר רוב מנין, נפסקו הקטנים הרי נשתייר רוב בנין, (י) צומת הגידין שאמרו פסוקתן ברוב כל אחד ואחד, (י) נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם רוב בשר קיים זה וזה מותר ואם לאו אבר אסור ובהמה מותרת, (י) נשבר העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר חופין את רובו מותר ואם לאו אסור, וכמה רובו רוב עביו ורוב הקפו שלא יצא עובי השבירה לחוץ אלא מיעוט חלל העצם נגלה ורובו נכסה, רוב הקפו עוביו של עצם לא מעלה ולא מוריד אם רוב הקפו שסביב העצם על השבר קיים, וצריך שישלים עור לבשר שיהא חציו עור וחציו בשר, וגידין הרכין שסופן להקשות אינן כבשר, (י) נשבר העצם ועור ובשר חופין את רובו אע"פ שנפל קורט מן העצם כשר, נקדר כמין טבעת דבר זה אלו לחכמים ונאכמים שאלו לרופאים ואמרו מסרטו בעצם ומעלה ארוכה והוא שקלט העצם רירין שבהם חוזר ומתהבר, (י) בעל חמש רגלים או שאין לו אלא שלש אסור לגבוה ומותר להדיוט, ולא אמרו חסר ויתר אלא ביד אבל ברגל טרפה כל יתר כנטול דמי:

(י) חסרון בשדרה ובגולגלת, כמה חסרון בשדרה חוליא אחת, ואע"פ שאין עמה צלע כגו' שאתה מוצא חוליות בלא צלעות בסוף הכסלים, אבל במקום הצלעות הרי היא טרפה לעצמה משום עקירת צלע, וכמה חסרון בגולגולת

(12) שם ע"ו ע"א.

(13) שם ע"ב.

(14) שם ע"ב.

(15) שם ע"ו ע"א.

(16) שם נ"ב ע"ב.

כסלע מצומצמת ולא בסלע נידונית חו היא שאמרו כסלע כיתר מכסלע, ואם יש בה נקב א' ארוך או נקבים הרבה מצטרפין לכסלע:

¹⁵¹ הגלודה, אם נשתייר בה כרוחב הסלע על פני כל השדרה ועל מקום טיבורו כשרה ואם לאו טרפה, ניטל מקום כל השדרה כרוחב הסלע וכולו קיים או מקום טיבורו וכולו קיים פסולה:

¹⁵² חרותה, איזו היא חרותה כל שצמקה ריאה שלה בידי שמים כשרה, בידי אדם טרפה, אי זו היא בידי שמים שמעה קול דעמים וזיקים וכיוצא באלו ורתתה זו היא בידי שמים, אי זו היא בידי אדם שחטו לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה, מנין אנו יודעים אם בידי שמים אם בידי אדם בקיץ מביא קערה חדשה של קוניא וממלאין אותה מים קרים, ובחורף מביאין קערה ישנה וממלאין אותה פורשין ומניחין את הריאה שם מעת לעת אם חוזרת לבריתה בידי שמים היא וכשרה ואם לאו בידי אדם היא וטרפה:

סימן קלנ"ס בג"ב, קולית של ירך שנשל ממקומו והוא בלשון חכמים בוקא דאטמא דשף מדוכתיה אם נתעכלו שיניו טרפה ואם לאו כשרה, וזו היא שאמרו שמוטת ירך בבהמה טרפה, וכן בעוף, שמוטת יד בבהמה כשרה:

לקתה בכוליא אחת, טרפה, והוא שמגיע הלכות למקום חריץ איזהו מקום חריץ זה לובן שבתוך הכליות: כוליא שהקטינה בדקה עד כפול בגסה עד כענבה בינונית וכל שיעורי חכמים להחמיר, יש כשר בריאה ופסול בכוליא כולה כמו שכתובה בפרק הריאה:

ניקב, הטחול, טרפה, ולא אמרו אלא בעוביו ושלא נשתייר ממנו כעובי דינר זהב אבל בדקותו או שנשתייר ממנו כעובי דינר זהב כשרה:

סימנין שנדלדלו ברובן, טרפה, וכן תרביץ הושט שניטל דובו מלחי והיא כתוב בנקובת הושט:

נעקרה צלע וחצי חוליא עמה טרפה, והוא כמין עלי בתוך מכתש אם נעקר הכל טרפה:

הגולגולת שנחבסה ברובה בין ברוב גבהה בין ברוב הקפה טרפה:

בשר החופה את רוב הכרס שנקרע ברובו, בין ברוב גובהה בין ברוב הקיפה טרפה:

בשר החופה את רוב הכרס שנקרע ברובו בין ברוב קרוע בין ברוב נטול הרי אלו י"ח טרפות שנאמרו לו למשה בסיני:

פרק ואלו כשרות בבהמה, ניקבה הגרגרת או שנסדקה, עד כמה תחסר עד כאיסר האיטלקי וכאיסר כיתר מכאיסר: נפחתה הגלגולת ולא ניקב קרום של מוח, ניקב הלב ולא לבית חללו, נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה, ניטלה הכבד ונשתייר הימנה כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה, המסס ובית הכוסות שנקבו זה לתוך זה, ניטל הטחול, ניטלו הכליות, וכן בעלת שלש, ניטל לחי התחתון, ובלבד שלא יהא שם עיקור סימנין ודלדולן, ניטלה האם שלה, היא אם היא טרפחת היא שלחופית, וחרותה בידי שמים פני יבשה כשרה:

פרק ואלו טרפות בעוף, נקבת הושט ופסוקת הגרגרת, ניקבה הגרגרת כנפה מקפלה ומניחה על פי הקנה אם חופה רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה, הכתה חולדה על ראשה במקום שעושה אותה טרפה, והוא שהכתה ברגליה או בשיניה שאם הכתה בידיה הרי היא בכלל דריסה, כיצד בודקין אותה מכניס ידו לתוך פיה אם מבצבץ המוחה ועולה טרפה ואם לאו כשרה, ויש שבודקה בשמש ויש שבודקה במים, ויש שבודקה בקש של מטה:

כל טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן העוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח ולא אמרו אלא בעוף של מים הואיל ומצוין במים הריהו בעוף של מים: הקורקבן וכיסו שנקבו זה כנגד זה טרפה, ניקב זה בלא זה או אפילו זה שלא כנגד זה כשרה, שמוטת גוף בעוף תיבדק אם ניקבה הדיאה, כיצד עושה מכניס שפופרת דקה לתוכה והיא כעלה של ורד בין אגפיים ונופחה במקומה אם עולה בנפיחה כשרה ואם לאו או שמוציאה רוח טרפה, דרסה וטרפה בכותל או שרצצתה בהמה ומפרכסת אם שהתה מעל"ע ושחטה כשרה ואם לאו פסולה ואע"פ ששהתה מעל"ע צריכה בדיקה אם לא הלכה: ועוף שנחבט על פני המים חוששין לו משום ריסוק איברים, ואם שט על פני המים מלא קומתו דיו, והוא ששט ממטה למעלה אבל מלמעלה למטה המים משכנהו חוששין, ואם שט באגם או במקוה מים (בין כך) דיו, נחבט על כסות פרושה ע"ג יתירות באויר אם היא פשוטה ומתוחה חוששין ואם כפולה אין חוששין, כללו של דבר כל שנחה ע"ג דבר קשה חוששין לו, ע"ג דבר רך אין חוששין אם הוא נשמט ומחליק אין חוששין לו, ואם הוא נחבט (נכבש) חוששין לו, נחבט על שפשוף שיש בו דבק ונדבק בכנפו אחת מותר בשתי כנפיו אסור חוששין לריסוק איברים, צומת הגידין בעוף ט"ז חוטין הן, אם נפסק א' מהן טרפה: נפלה לאור ונחמדו בני מעיה אם ירוקין פסולה אם אדומים כשרה שיעור ידוקתן כשיעור נקיבתן במשהו, בלב ובקרקבן ואם הוריקה כבד כנגד בני מעים בידוע שנפלה, לאור ונחמדו בני מעיה ופסולה ולא אמרו ירוקין פסולה אלא אדומים

שהוריקו והם הלב והקורקבן והכבד, וכן ירוקין שהאדימו פסולה, ואם שלקן וחזרו והוריקו כשרה לפי שעשן נכנס בהן תחלה והאדימו:

אדומין שלא הוריקו ושלקן והוריקו פסולה נתגלתה בושתה אעפ"כ אין חוששין להם בתחלה ומותר לאכלן אפילו בלא שלק לפי שאין מחזיקין איסור: הלעיטה קרטין של חלתית טרפה מפני שמנקבין בני מעיה; ניטל הזפק פסולה, וגג הזפק נידון כושט ואם ניקב במשהו טרפה, איזה גג הזפק זה שנמתח עם הושט באורך הצואר: יצאו בני מעיה והפך בהם טרפה, וכן בבהמה: בציים של ספק טריפה של לידה ראשונה משהין אותן אם חוזרת וטוענת או נתקיימה האם י"ב חדש מותרין הן ואמם ואם לאו אסורין, וה"ה לחלב של ספק טרפה אם ילדה או נתקיימה י"ב חדש מותרין ואם לאו אסורין שהטרפה אינה יולדת ואינה משבחת:

פרק ואלו כשרין בעוף ניקבה הגרגרת או שנסדקה והכתה חולדה במקום שאין עושין אותה טרפה, ניקב הזפק ולא ניטל, יצאו בני מעיה ולא ניקבו ולא הפך בהם, נשתברו רגליה כשרה וצריכה בדיקה בצומת הגידין: נשתברו גפיה, נמרטו כנפיה, ושניטלה הנוצה שלה כשרה, אחזות הרם והמעושנת והמצוננת ושאכלה הרדופני ושאכלה צואת התרנגולין, וששתה מים הרעים כשרה, אכלה סם המות של אדם או נשכה כלב שוטה או נחש מותרות משום טרפה ואסורה משום סכנת נפשות, הלעיטה עליו של חלתית או לפלגין או תיעה או סם המות של בהמה כשרה: עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר: אמר המחבר כבר רבו הספיקות והמחלוקת מימי עולם ועתים רחוקות בריאה הסמוכה לדופן, ובה פירושי הראשונים זה מזה שונים, ולא מצאתי את לבי ומחשבתי לכתוב בה רק מעט שעלה בדעתי:

הנה כדמות שלש מחלוקת נראה לנו בה בגמ' רב נחמן וזר יהודה ורב נחמיה בריה דרב יוסף דהוה בדיק לה בפשוטי ודרב נחמיה מעשה הוא ולא מימרא ובכל מקום קיי"ל מעשה רב ואליביה שקלינן וטרינן אתון אהא מתניתון אגן אהא מתנינן וכותיה מהרצינן ומסקינן בשלמא התם דהא אי איכא מכה בדופן בדופן תלינן ובדיקתו של רב נחמיה בשאין מכה בדופן היתה כי כשיש מכה בדופן אין ספק בידוע שתולין בדופן כשם שתולין במשמוש יד הטבה, ובזאת תדע דהכין מסקינן לה בגמ' בשלמא התם בדקינן לה דהא אי איכא מכה בדופן תלינן בתר דופן כל' כשם שאם היתה מכה בדופן תלינן בדופן ואע"פ שהעלתה הריאה צמחים רק כשאינן שם מכה מאחר הריאה בניפחה בבדיקת פשוטי בדלא מבצבצא מבקבא אף היא בחזקת בריאה היא בחזקת הדופן ובתר הדופן תלינן לקולא, כך נראה לנו הפירוש מלשון הגמ' אע"פ שר"ש ז"ל

אומר לא גרסי' דהא אי איכא מכה בדופן (תלינן בתר דופן, ואני אומר כי רב נחמיה אינו חולק אלא מפרש כמו דברי רבא בבדיקת סכינא דחליש פומיה שאינם מכריעים אנו סומכין על רוב הספרים, וכך הוא הלשון בספרים מדוקדקין הבאין מספרד ומן הישיבות בהא אי איכא מכה בדופן תלינן בתר דופן, ואני אומר כי רב נחמיה אינו חולק אלא מפרש כמו דברי רבא בבדיקת סכינא דחליש פומיה שאינם מכריעים לא כרב נחמן ולא כמר יהודא אלא דברי רבא עולים למר כראית ליה ולמר כראית ליה, לרב נחמן בהעלתה צמחים, ולמר יהודא בין בזו בין בזו, וכן לרב נחמן לדעתי לפרש בא ולא לחלוק ובדיקתו בבדיקת רבא שהרי אחר דבריו בא, ומר אמר חדא ומר אמר חדא, וא"ת האיך יתכן שלא יהי' חולק והרי מפורש בדברי רבא דאי ליכא מכה בדופן מחמת ריאה היא וטריפה, תשובתך תדע כי הרבה יש בלשונות חז"ל טרפה במקום ספק טרפה, כמו ראית בכור כראית טרפה, וכן רבא שרא טריפתא ורבא כי הוּו מייתי טריפתא לקמיה ורבות כאלה ואף זו מוצא בהן, ואת"ל שרב נחמיה חולק הוא מפני שיש במקצת הספרים, בדברי רבא אעפ"י דלא מפקא זיקא אפילו בבדיקת פשורי, מ"מ עלה בידינו בריאה הסמוכה לדופן ולא העלתה צמחין ועלתה בבדיקת פשורי בדלא הבקבא אע"פ שאין מכה בדופן רב נחמן ורב נחמיה להתיר ומר יהודא לאסור והוה ליה מר יהודא יחיד במקום רבים והלכה כרבים מאחר שיש לתלות בדופן ואפילו בשאין שם מכה ודרבא דאסברה ליה רבין בר שבא לא מכרעה לא כמר ולא כמר לפי שמפרש סוף דברי רב נחמן ומר יהודא האיך עושין במקום שחוששין לריאה, זה נראה לי בריאה הסמוכה לדופן, אבל הריאות הסמוכות לשאר מקומות של איכור שלא לדופן או לרופן בהעלותם צמחין ראוי ויפה להחמיר בהן בכל ענין, וכן ראוי להחמיר בכל מקום שיש לחוש לשינוי מנהג מפני מחלוקת, ואני יראתי לאמר דבר זה עד שבאתי למקום התורה והחסידות מגדל לוניל יכוננה הא', ומצאתים שהיו חובטים בפי' שמועה זו ומתוך כך הרצתי דברי אלה לפני אחד מיוחד מגדולי הארץ וחכמיה וחסידיה כר' וראיתי בפירוש נוטה אחר דברי ומודה על האמת וכן מקצת חכמי ישיבתם אלא שהם תופשים בידם דרך החומרא בכל מקום וכ"ש שלא לשנות המנהג, וגם אינו מורה לעשות לא בזה ולא באחרת שאני יודע בעצמי שאיני ראוי לכך וכמו שאמר החכם הפרי הגרול שאריתי מן החכמה שאני יודע שאיני יודע אבל איני בוש להראות דברי לפני גדולים וחכמים ממני ומה שגיתי יבינו לי, ואפשר שהגאונים בעלי ההלכות זכרם לטובה שלא כתבו זו דרב נחמיה בריה דרב יוסף בחיבוריהם מפני שלא היתה זאת הטרפה המצויה בארצותם כמו שהיא מצויה בינינו היום, ועל כן לא חשו לגלות זאת הבדיקה וסמכו על בדיקת רבא שהיא קלה ממנה, וכן במצאם ז"ל שהם מחמירים

בדבריהם שלא לגלות ולפרסם רוב הבדיקות, וכל הדין אותי לזכות המקום ידיניה
לזכות :

סלקיו להו הלכות טריפות ברחמי שמיא, תמה המחברת בדרך קצרה מלשון
המשנה והגמרא תהלה לא' ברוחו שמים שפרה, וברכות לראש ציץ הנזר
והעטרה נזר הכבוד וחוטרי המשרה מטה עוז מקל תפארה והמנורה הטהורה החכם
הגדול הרב רבי זרחיה הלוי ז"ל.

עוד כ' הרז"ה במאור במס' חולין, ומפי החכם ר' יהונתן ב"ר אשר ז"ל שמעתי
פי' דבר זה והנאני דכי קא מבעי לן שהא במיעוט סמנין
בשחיטת בהמה איבעי לו ובשוחט מיעוט אחרון של סימן הראשון ושהא בו באותו
מיעוט בדרך שחיטתו כשיעור שהיה מיאמרינן כמחתך בשר בעלמא הוא :

כאן חסר תשלום העתקת דברי המאור במס' חולין, קשיא לי להאי פירושא
והא קיי"ל השוחט בסכין רעה אפילו הביא והוליד כל היום כולו שחיטתו

כשרה, (ונ"ל התם כונתו לשחיטה הכא אין כונתו לשחיטה אלא לחתיכה בעלמא
הא אסקינא בגמ' בהדיא דלא בעינן כונה לשחיטה :

חוט המשולש

הלכות שחיטה מרבינו יהודה החסיד וצ"ל
אלו ההלכות שחיטה שחיבר המאור הגדול החסיד
המופלא מרנא ורבנא רבינו יהודה החסיד
בעיר ווארמשא

מסקינן (א) דשחיטה מן הצואר הלכתא נמירי לה, וקרא דושחט
למאי אתא רלא לשונה נכפרא, פירש רש"י שני פירושים: פירוש אחר
שלא יחתוך כל המפרקת לשנים אפילו בהולכה והוכחה. ופירש אחר
שלא ידהים הסימנים; אע"ג דהלכות שחיטה הלכה למשה מסיני, יש
מהן שנכתבו כגון דבשה מן ושהט כך פרש"י לעיל, ומהמירוס כשהי
הלשונות; והנא אהרתי מיתני ליה לשחיטה מראש ופרה, ותניא ר' **אמר**
מאיר אומר וזכחה מבקרך ומצאנך כאשר צויתך, בצויתך לא נאמר
אלא כאשר מלמד שנצטווה מיטה על הוישט ועל הגנה ועל רוב אחד בעוה
ועל רוב שנים בבהמה, ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים והם פירשוהו.
אשר א' אחד בעוה. ש' שנים בבהמה. ר' רובו של אחד ככולו.
וי"מ **כאשר** למפרע רובו של אחד במוהו. ועוד כ א ש ר
צ ו י ת ק בנימטריא רוב א ה ר ב ע ו פ ו ר ב ש נ י מ
ב ב ה כ ה : **השוחט** אחד בעוה ושנים בבהמה שחיטתו כשיהה,
ורובו של אחד במוהו. ור' יהודה אומר עד שישתוט את הוורידים או
הנהה

שאל רב אושעיא למה שאל רב כהנא לשהיטה מן הצואר
למה לא שאל דשהיטה מן הסימנים כי הצואר משמע ב) אתורי
העורף ואיבא למטעי אבל אם שאל מן הסימנים ליבא למטעי.
וי"ל אם היה אומר מן הסימנים היתני אומר דווקא במקום
שישוכבים אבל נהפכו פסול קמ"ל צואר בכל מקום שנהפכו. ויש
מפרשים מותר אפילו לצרדים.

ע"כ הנהה :

א חולין כ"ט, ב) ג"כ כצ"ל.

חומת השולש

ער שינסקוב אותם בקוץ או בכל רבר, ובכלר שינסקוב אותם בש.ת. השחיטה אז הוא חם ויוצא הרם, ורוקא בעוף הואיל וצולוהו כולו כאחר אבל בבהמה דמנתח אותה אבר אבר ויוצא הרם על ידי מלח אין צריך. ואין שייך שהייה בורדין מרקאמר מנקבן אפילו בקוץ הוי דאפילו אחר שיעור שהייה, והלכתא כר' יהודה בורדין מרקאמר בכרכות הזהרו בורדין כר' יהודה. ורוקא לכתחלה מצריך ר' יהודה לשחוט הורדין אבל בריעבר שרי: **שחט שני חצאי סימנין בעוף ואחר וחצי בבהמה פסולה ררוב כל אחר בעינן ורוב שאמרו רוב הנראה לעינים:** אמר רב יהודה אמר שמואל כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן: שהייה, הרסה, חלרה, הגרמה, ועיקור. אפילו שחט לפנינו ב' או ג' פעמים ושחט שפיר ואפילו אמר בריא לי שלא קלקלתי אפילו הכי כיון דלא נמר הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו רשמיא קלקל ולא דאעתייה דכל מילתא דלא רמיא עליה ראינש לאו אדעתיה; ואין צריך לדע דק הלכות שחיטה ובריקת הסכין וכסוי הרם, ואם אין אנו יודעים אם יודע אם לאו אין צריכים לכורקו ררוב מצויים אצל שחיטה מומחים הם, ומוחזקים. אכן באורזורוע פסק דלכתחלה צריכים לכודקו א):

ה ג ה

מנין לנו שהאשה ראויה לשחוט דכתיב ואת בנותיכם יסח דרקחות ולטבחות ולאופות, ועור כתיב ולאשה עגל מדבק בבית ותמהר ותזבחהו ב):

ע"כ הגהה:

ה ג ה

ררוב של אחר כמוהו פי' או קנה או וויט כך קיימא לן כי פלוגתא בכך. והקנה הוא הקרום שבפנים הנרגרת כך קיימא לן; ומהבר הטבעות, אבל הטבעות עצמן נקראים נרגרת:

ע"כ הגהה:

ורובו של אהר כמוהו רכשר היינו דוקא ריב הקנה מהתחלת הקרום ולמטה ולא רוב הנרגרת דהיינו עיכי הטבעות דהלכה כרבה

א וכן הוא בשו"ע י"ד ס' א' בהגהה בשם וי"א. ב) הכתובים חמה בשמואל וזה מצד הדין, אבל המנהג שנשים אינן שוחטות כב"ד סי' א' ס"א בהגהה,

חוט המשולש

כר כר חנה רכדק כרוכ חללה ולא כרוכ עוביה. ובעל הערוך
פירוש כי הנגרת הוא הקנה רוצה לומר כי וא שם כולל לטבעות
ולקנה : ע"כ הגהה :

ה נ ה ה

בניין ג) שתיטה מן התורה שנאמר ושחט על ירך המזבח,
וכתיב בתריה כי ידחק ממך המקום וזכתה מבקרך ומצאנך וכתיב
בתריה ושחט את בן הבקר :

ע"כ הגהה :

שהייה : היכי רמי כגון שהתחיל לשחוט ועמדה לו הסבין והשהיה
ואחר כך נמר את שחיטתו או שנפל מטליתו א) והגביהה או שנשכו
זכוכ ופסק, אם שהה כשיעור שהייתה בהמה אחרת, פי' גסה לגסה דקה
לדקה טרפה, פחות מכן כשירה. וכשיעור שהייה איבא פלוגתא, ואנן קו"ל
כשהייה כדי שהיטה רוב הסימנים ולעוף כסימן אחד, נמצא דשהייה
כמשהו שהרי אם מצא חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא כשירה,
וכן הוא שהייה. ועתה נהנין לאכזר כל הישחיות אפילו כמשהו שאין
אנו בקיאים בשיעור שהייה, למה שהייה אסורה מפני שנראה כשהי
שחיות וקרא כתיב ושחט מיטע שחיטה אחת, טעם אחר מפני שהדם
נבלע באיברים בשעת שהייה מפני בעתותא ושוב אינה יוצאת אפילו
על ידי מלת, וכתיב כל דם לא תאכלו : בעי רבא שהייות מהו שיצטרפו
פי' אם שחט מעט ושהה מעט ולא שחה כדי שיעור שהייה ושחט מעט
וכן כפעם נ' ובין כולם יש שיעור אחת מה הוא מצטרפים או לא, תיקון.
ופסולה : [שהייה פסולה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין
בושט בין כקנה, כך נהנין עתה דהיישנין דילמא שחט משהו כוושט
ושהייה פוסלת אפילו כמשהו ואין אנו בקיאים להוסיף ולבודקו בעור
הפנימי הלבן אפילו לפי הספר שאומר שהייה כשירה במיעוט קמא
דקנה מירי דהוה אמצא חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא כשר, ולא
נהנין הכי, כי הקדמונים אנשי התלמוד היו בקיאים להפוך הוושט
ולבודקו בשישהו במיעוט קמא או בשימצאו חצי קנה פגום ואין אנו
בקיאים, ויש לזהר כשאדם התחיל לשהוט בעורף והותך מעט עד שהדם
יצא והגביה הסבין מן הצואר וזהר שלא יגמור שחיטתו כלל לפי שיש
לחוש שמא שחט משהו מן הוושט קודם שהגביה סבינו ושהייה פוסלת

ג) לשחיטה כצ"ל. (א) בגמי הגירסא נפלה טליתו.

חוט המשולש

במיעוט קמא רווישט לרברי הכל אפילו לא הנביה הסכין כ"א מעט יש לחוש דשתיטת הושט מועטת, ולפי מנהגינו יש לזוהר כי האי נוונא גם בכהמה, ואם שחט ביצד יעשה ימיתנה וימברנו, ואל ימברנו חי דילמא אתו לזבוני לישראל: ד"בא (אמר) השוחט בסכין רע, פי' שאינה מחודרת אפילו הוליך והביא כל היום בשר ובלכד שלא ישהה:

הנהה

מניין שהעופות בני שחיטה, דכתיב זאת תורת הבהמה והעוף כל נפש הרומשת במים, הטיל הכתוב עוף בין בהמה לרננים, לחייב העוף בשני סמנים אי אפשר שכבר הוקש לרננים, לפוטרו בלא בלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה, הא כיצד הכשירו בסיומן אחר. ומנין שהרננים אינם טעונים שחיטה דכתיב הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל רני הים יאסף להם ומצא להם, מכאן שאין הרננים טעונים שחיטה אלא אסיפה. וגם נכון לעשות כן לשחוט רוב אחר בעוף ושנים מן הבהמה כי הבהמה נבראת מן היבשה והעוף נברא מן הרקס ואין חיותם קשה בבהמה, וסימן לרבר שיש קשקשים ברנליהם כרננים, ורננים פטורים כי נבראו מהמים:

ע"כ הנהה:

הנהה:

מנין לשחיטה מן הצואר דכתיב ושחט את בן הבקר במקום שסח חטו כלומר נקחו. ט"א דכתיב וזבחת וגומר פי' במקום שזב הרם חתיהו, ובמקום שזב המאכל והמשקה:

ע"כ הנהה:

הנהה:

שהיה לפי הספר כך הוא בבהמה שני משהוין וחצי וושט כלומר אם מצא חצי קנה פנום בבהמה היה מוסיף עליו כל שהוא והיה שוחט באלכסון חצי וושט ומשהו כדי שיהיה רוב:

ע"כ הנהה:

דרמה: היכי דמי כגון שהתיו הראש פי' הסימנים בכת אחת בלא הולכה ובלא הובאה, אבל אם הוליך או הביא ויש בסכין חוץ לצואר כמלא צואר דהיינו ארך מלא רוחב שני צוארים עם המפרקת והעור שחיטתו כשירדה. וה"מ שהוליך או הביא לכד, אבל הוליך או הביא

חומת המשולש

אפילו בסכין כל שהוא חוץ לצואר ואפילו באיזמל כשירה, ובאיזמל שאין לו קרנים אבל יש לו קרנים חיישינן שמא יעשה עיסור או חלדה. אם יש לאדם ספק אם ישהה או דרס, אמרו חכמים כל ספק בשחיטה פסולה. ודרסה אסורה משום דכתיב ושחט את בן הבקר ואין ושחט אלא ומשך שנאמר חץ יהוט מה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה. ודרסה בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בוויט אפילו למאן דאמר דשהייה בשרה במיעוט קמא דקנה, ודרסה אסורה לפי שעושה הפסול בשעת שחיטה, אבל בשהייה הלך לו המעשה שעשה במיעוט הקנה והווי כמוצאו פנום ובמיעוט הקנה לא מיטרפא, ומה שחוזר ושחט אחר השהייה הוי כשחיטה הדרשה שעושה בקנה שנמצא פנום במיעוטו:

הנהה:

בנין הולכה והבאה שנאמר וילך עשו לצוד ציד להביא. ואם נפסק הגרגרת באמצע ברובה טריפת זה מהכשר שחיטה א) טריפה במשהו בין בקנה בין בוויט.

ע"כ הנהה:

חלדה: היכי דמי כגון שההליד הסכין בין סימן לסימן או תחת העור או תחת העור או תחת צמר מסובך או תחת מטלית הנרבק לשם בענין כל זה אסורה ב) החלדה ואין חלדה אסורה אלא כנגד הסימנים אבל החלד בראש הסכין שלא כנגד הסימנים שרי. **בשאדם** שוחט והם על העור וחוקך בראש הסכין צריך ליוהר שלא יכניס הסכין תחת העור ויחתוך בסימנים בראש הסכין רהוי הלדה, פרש"י חלדה אסורה משום דבעינן שחיטה מפורעת שנאמר חץ שחוט מה חץ בגלוי אף שחיטה בגלוי. וחלדה לשון חולרה הדרה בעקרי הבתים פעמים מגולה ופעמים מכסה. ואם נפישט כל עור מעל גבי הסימנים אין לשוחטן בין בעוף בין בבהמה דחיישינן לנקובת הוויט, אע"ג דעוף יש לו תקנה דאפשר לברוק הקנה ולשוחטו ולהפוך אחר כן הוויט ולבוקו בפנים בעור הלכן כדאמרינן גבי בר אווזא דאתא כי מסמס קועי דמא, אנו לא בקאינן בכך וחיישינן שמא ניקב הוויט: **שמעתי על שחיטת יונים** כשמורטים הנוצות מעל גבי הסימנים ומתקרע העור והרם יוצא יש ליוהר מלשהטן, וטעמיה משום דגורינן אטו כי מסמס קועי דמא, או אטו היכא שנפישט עורה א)

א) וטריפה כצ"ל. ב) איסור החלדה.

חוט השולש

בעלמא, וטוב לקיים דברי המחמירים :

הגרמה : כגון ששחט בקנה למעלה משיפוי כובע נגד הראש דהיינו מדרון הכובע, אבל משיפוי כובע נגד הגוף כשר, עד כנפי הריאה התחתונה עד מקום שיגיעו האונות בקנה, וכושט למעלה עד תרכץ הוושט, וכמה עד תפיסת יד, ורש"י פירש כד' אצבעות והיינו כשור גדול, ואחר כך כל אחד לפי סטנו, ובהלכות גדולות פי' כ' אצבעות כשור גדול. ואיזהו תרכץ הוושט מקום חבורו בלחי כל שחותרו ועומד במקומו זה נקרא תרכץ הוושט ובל שחותרו וכו"ץ זה וושט עצמו. ויש שכופפים אוזן הבהמה ובמקוב שבלה שם שוחטים ולמטה בבהמה בוושט עד מקום שישעיר שעיו חריצים חריצים ב). ובעוף למעלה בקנה כמו לבהמה, ולמטה עד כנגד גנו של זפק או עד אנפים. ובוושט למעלה עד מכלעתה והוא פחות משעורה ועדיף מחיטה, ולמטה עד מקום שמתחיל להתרחב ג). ואווא שאין לה זפק עד אנפים. ולשון הגרמה פירש"י שהכריעה ידו לצאת היין ממקום הכשר שחיקה דהיינו לשון הכרעה. לשמעתי לשון אחר לשון הגרמה זה הוא הנכהה שנאמר וישיבוהו אל גרם המעלות. והגרמה אכורה משום רבעינן שחיטה במקום הסמנים וליבא, דקא מגרים למעלה ואין דם הנפש יוצאה שם. והגרמה פסולה אפילו הגרים שליש ושחט כ' שלישים או שחט כ' שלישים והגרים שליש ששחט רוב השחיטה בהכשר נהגינן להחמיר. וה"ה לחלרה דפסול בכל מקום כמו הגרמה :

עיקור : כגון ששחט הוושט ד) ופסק הגרמת כסכין פגומה, או כמגל קציר, ולא דפסק ביד דזה לא שייך להלכות שחיטה. או אם שחט את העוף בצד נרר או בצד כותל ורחף העוף כרגליו בהם והוא תופס הסמנים בחוזק עד שנתעקרו הסמנים בשעת השחיטה ה'). ואפילו אחד מן הסמנים, ואפילו נתעקרו במקום הבשר שחיטה כל זה קרוי עיקור שאמר רב יהודה בה' הלכות שחיטה. ופסולה אפילו במיעוט קמא דקנה בדרך שאר הפסולים. אבל עיקור שאירע שלא בשעת שחיטה, אם במקום

(א) העור כצ"ל, (ב) נראה שזה הוא הפירוש של פרצים פרצים ברי"ף, (ג) ר"ל שאינו מתכווץ, (ד) דפסק את הגרמת מקודם שחיטת הוושט. (ה) ועי' שבת קכ"ח.

חומת המשולש

חבורו בלחי זה נקרא שמוטה, ואינו פסול אלא כרובא בין בקנה בין בוושט ובמקום הכשר-שחיטה נקרא פסוקה או נקובה ואינם נפסלים כ"א בפסיקת הגרגרת. והוושט במשהו כרין טריפתו, כדאמר רבא בר חנה אמר שמואל סימנים שנתדלדלו ברובן טריפה, ותניא שחט את הוושט בעוף ואיה כך נשמט הגרגרת כשרה ואע"ג דשחט את הוושט ופסק הגרגרת ד) פסולה אפילו בעוף לא רמי לשם דהתם נעשה הפסול במעשה השחיטה וביטעת השחיטה. שחט את הוושט ואחר כן נמצאת הגרגרת ישמוט ואין ידוע אם קורם שחיטה נשמטה או אחריה, זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה. ואם שחט ונמצא הסימן שההוט שמוט כשירה שאי אפשר לשמוטה שתעשה שחומה. ואמר רב נחמן לא אמרינן אלא שלא תפס בסימנים אבל תפס בסימנים אפשר לשמוטה שתעשה שחומה ופסול. ונהנינן לפסול עתה אפילו לא תפס בסימנים, ועיקרו ראסור משום שנ' א) ולא ועקר: כששוחט אדם עוף או בהמה וזורקו כיר ועודנו מפרכם ורוצה להמיתו מהרה לא יתחוך ראשו בסכין דכשר לשחיטה, אלא ימיתנו במסלו או בדגלו או יכנו בכותל עד שימות לפי שפעמים משייר מיעוט בסימנים ושהיה פסולה במיעוט בתרא ברש"י:

השוחט בשנים או שלישה מסימות שחיטתו כשירה, פי' כגון ששחט מעט וחזר והגביה הסכין ושהט למעלה או למטה, וזה הפירוש אינו לפי מנהגינו דאמרינן שהייות במשהו ואפילו לא הגביה הסכין כ"א מעט אלא יש לפרש כמו שאלתות רב אחאי דכפרש ב' וג' מקומות היינו בעגול הקנה בטבעות כגון שהתחיל לשחוט ונהפכו הסימנים מצד אחר ושהט מעט ועוד נהפך לבר שלישי ושחט מעט וכעין זה בוושט, שאם היה הכל במקום אחר היה רוב וכשירה: אמר רב יהודה הטבח צריך שיברוק בסימנים לאחר שחיטה ואם לא ברק טריפה, ואם ראה הסמנים שחוטים לפניו אין צריך בדיקה אחרת, ואין לברוק בנוצה פן יעקור ב). והכורס בנוצה תפח רוחו ונשמטו.

תנו רבנן סכין שיש בו פנימות הרבה נידון כמנירה, ואפילו

(ה) ברובא כצ"ל.

(א) חסר בכת"י וצ"ל ושחט. (ב) שאף אם נשחט החייעום יעקור חנוצה ויעשה רוב. ועי' הג"א בשם א"ז.

חומת המשולש

כולהו מסוכסכות ואסוד לשחוט כה, דאחת מחלשה והשנייה כזעא
בידירתו בו בפניעתו, ושאינ כה אלא פנימה אחת אונרת פסולה אפילו
כדיעבר. ובכל עניין שעומדת הפנימה, ומסוכסכת פסולה לכתחילה
אפילו הרגיש בפנימה קודם השחיטה ונזהר כה לשחוט כדרך הכשר, כי
חכמים נזרו פן ישכח ויעשה כדרך הפסול, וכדיעבד כשירה אי קיימא
פנימא ארישא דסכינא ועוקץ למטה והוליד לבר, או קיימא אצל הקתא
והעוקץ למעלה והביא: **אונרת** משתי רוחותיה, פירוש כשמוליד מאפה
וחוגר כה הצפורן, ולשון אונרת כמו אנרה כקין לחמה. **מסוכסכת**
מרוח אחת והצר השני הוחלק, אי קיימא באמצע דסכינא פסולה אפילו
כדיעבד משום חורפא דסכינא מחליש ומורשא בזעא אפילו כשעובר על
העוקץ כדאמרינן לעיל, ואפילו קיימא כרישא דסכינא לא כשר אלא רווקא
כשמוליד ולא הביא, כשמתחיל מצד הפנימה ואין לה כה אלא להחליש,
אבל כשמביא חיישינן נמי שפא חורפא דסכינא מחליש ומורשא בזעא,
ואי קאי לצד חקתא אז כשירה רווקא כשמביא ולא מוליד: **אמר** דכא
ג' מדות בסכין אונרת פסולה כדיעבד דמורשא קמא מחליש ומורשא
כתרא בזעא. **מסוכסכת**: לכתחלה לא ישחוט ואפילו דקיימא כרישא
דסכינא והוליד ולא הביא, נזירה הולכה אמו הכאה, ואם שהט כדיעבד
כנון דקיימא ארישא דסכינא והוליד ולא הביא שחיטתו כשירה כדיעבד:
עולה ויורד בסכין מותר לשחוט כה לכתחילה. סכין דמיא לסאסאה
מותר לשחוט בו לכתחילה, סאסאה הוא זנב השכולת כן הסכין שהוא
מחודר מאד שאין הצפורן יכול לעמוד עליו מחמת חרודו ולא מחמת
פנימתו ונראה בו פנימה כשר:

סכין צריך כדיקה אבישרא ואסופרא ואהלתא רוחתא, אבישרא
נגד הושט שהוא רך, ואטופרא נגד הקנה שהוא קשה, ואתלתא רוחתא
נגד הצדדים, וצריך לכרוק אבישרא ואטופרא בהולכה והכאה, הרי כאן
י"ב בדיקות, ואספכתא מושחטתם כזה, כזה גימטריא י"ב:

השוחט בסכין שהוא כרוק קודם השחיטה ואחר כן נמצאת
פגומה, אם שבר בה עצמות או רכב הראוי לפגום בין שחיטה לבדיקה
אחרונה, כהא קיימא לן כרב חפרא רכשר, אבל לא שיכר כה עצמות
או דבר הראוי לפגום, כך קיימא לן רטריפה כרב הונא רחיישינן שפא
בעור נפגם, ולכך צריך לברוק הסכין קודם השחיטה ובין כל שחיטה
ושחיטה, ואם נמצאת לאחר השחיטה סכינא פגומה אחרונה טריפה דתלינן

חומת השולש

בעור אחרונה נפנס, והראשונות כולן כשירות. אבל אם לא כרס בין כל אחת ואחת ונמצא לכסוף פנומה כולן אסורות, רתלינן בעור-הראשונה נפגמה כעוברא דרב יוסף רטרף תליסר חיותא.

מורה לשחוט בלילה כשאבוקה כנגדו (א) או נר בידו, האירנא לא שכיחי עובר למים מותר לשחוט במים אפילו בפרהכיא, ולתוך הכלי ולתוך הגומא אע"פ שהיא מנוקה מעפר, כך כתב ר' אבי"ה בשם הר"ד שמשון כ"ר יוסף ז"ל וכן כתב האור זרוע ב). וטוב להתחלה להחמיר לכסות רם חיה ועוף הנאכלים, שנאמר אשר יצור ציר היה ועוף אשר יאכל ושפך את רמו וכסהו בעפר ד': כסוי הרם נזהג בחיה ועוף בין בצודין כחוצ בין מן הגרילים בבית שנאמר אשר יצור ציר מכל מקום, ציד מיותר הוא. עפר לא נאמר אלא בעפר משמע ב' עפרים שיהיה כולה טמון בעפר, מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר תיחוח למעלה ולמטה:

ת מ ה מ ל א כ ה

כנלך ואע"י

ה נ ה ה :

וכן תמצא מסוככת דיעבר בשם הר"ד אכיגורו הוא ראמר מסוככת כשירה דקיימא ארישא רסכינא והוליד ולא הביא היינו רווקא דירע קורם השחיטה שיש בסכין מסוככת ונזהר בה שלא לשחוט רק הולכה, אבל אם לא ירע שיש בה מסוככת קורם השחיטה, פסולה; אפילו כדיעבר, ואפילו אמר ברי לי ששחטתי כרין לא מהימן רחיישינן שמא קלטל ועשה הנאה כי כל מילתא רלא רמיא עליה ראינש לאו אדעתיה, וא"כ היכי אשכחן כדיעבר כיון רצדיך לרעת קורם השחיטה שיש בה מסוככת א"כ למה שחט בה דאי עבר על רברי חכמים רשע הוא ושחיטתו פסולה וצריך לומר כגון שירע שפיר ושחט בה וירע כל הדין שאם הוא ברישא דסכינא שאין לעשות רק הולכה לברה, וכצד הקתא אין לעשות רק הנאה ג) שכך נזרה דרבא רגזור הולכה אטו הבאה. ע"כ הנהה:

(א) יפרש הגמ' דקאמר אבוקה כנגדו דהוא למצוה מן המובחר, (ב) וביו"ד סי' י"ב ס"ב בהגהה שם וב"ש ל"כ כ"י ג) ושנח כצ"ל, (ד) ר"ל דבדיעבד אם לא כיסה חותר לאכול כי כיסוי מצוה בפ"ע היא כביו"ד סי' כ"ח ס"א בהגהה.